

DEBRECZENI ELLENŐR.

POLITIKAI, TARSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI LAP.

A SZABADELVŐ PÁRT KÖZLÖNYE.

Megjelen naponként, a vasárnap és péntek kivételével.

Előfizetés. Ár:

Helyben házhoz hordva vagy v. l. a. postán küldve:	
Egész évre	10 ft.
Félévre	5 ft.
Negyedévre	2 ft. 60
Egy hóra	1 ft.

Hirdetési díj:

Ot-hasábpetszoros egyszeri beiktatásért	10 k.
Bélyegjű minden hirdetésért külön 20 k.	
Nyiltár 4 hasábpetszorosát 20 k.	

XII. évfolyam. 1885.

Debreczen. Szerda, október 28.

209. szám

A konventi tagok választásáról.

omnia jam fiunt, fieri quae posse negabam.

III.

A ki a magyar ref. egyház alkotmánytörvényének valamely pontját — s mi több fontos pontját — magyarra akarja, annak tekintetbe kell vennie a történelmi fejlődést s nem szabad figyelmen kívül hagynia az egyházalkotmány alapelvét. A mely ellen ezek tiltakoznak, az nem lehet helyes magyarázat.

A magyar ref. egyháznak a debreczeni zsinat előtti időben is volt konventje. E konventbe mindig az egyházkerületi közgyűlések választották a tagokat.

Hogy a konventnek a debreczeni zsinat több jogot, szélesebb hatáskört adott, az nem érv az egyházkerületi közgyűlés választási joga ellen, sőt ellenkezőleg erős érv, mellette. E változás után az egyházkerületi autonómia érdekében nagyobb szükség van most ama választási jogra, mint volt azelőtt.

Egyházkerületi autonómia! Tudva van, hogy ennek feltétele nem engedte sokáig megalakulni az egyetemes magyar ref. egyházat. S a mikor az unio létrejött az igazán unio és nem unificatio alakjában jött létre oly módon, hogy a rész-k autonómiáját kiegyenlítette az alkotmány az országos egység követelményeivel.

A magyar ref. egyház ma is viszonylag önálló részekből összetett organismus. Egység, centralisatio a törvényhozásban, lehető decentralisatio az igazgatásban, ez a magyar ref. egyház mai alkotmányának alapelve. Ezen alapelvhez képest a törvényhozó és kormányzó organumok szervezete és megalakulása is különböz. Az egyetlen törvényhozó szerv közvetlenül a legalsó fokból, az egyházkerületi presbyteriumból nő ki; a kormányzó szervek egymás felett álló

hatósági fokozatok, melyek közül mindig az alsóbb, de a legalsónak t. i. a presbyteriumnak minden fokozaton keresztül vitt nagymérvű közvetlen befolyása mellett, alakítja meg a következő felsőbbet.

Egyes egyház község hatósága felett több egyházközség vagyis az esperesség, egyes esperesség fölött több esperesség vagyis az egyházkerület hatósága áll. S az egyházkerület fölött? Bizonyára az összes egyházkerületek s nem az egyházkerületek.

Ez a következetesség, a zsinati törvényben annyiszor hangsúlyozott fokozatosság, az egész egyházi kormány szervezet architektúrája szabályosságának követelménye. Csak ez biztosíthatja az egyházkerületi autonómiáját felfelé, tekintélyét, súlyát lefelé. A zsinati törvény csak ilyen értelmezésének van gyökere a magyar ref. egyház multjában úgy, mint jelen köztudatában, közérzetében.

Az 1873-ki konventen megállapított konventi szervezet szerint „a konvent a magyarországi ref. egyház összes kerületi és e.” Ezt az egyházkerületek közül négy kifejezetten helyeselte (l. Tóth Sám. magyar ref. egyházszervezeti tervjavaslat. 90 és 98 l.) A tiszántúli ref. egyházkerületről pedig tudva van, hogy még az ily konventet is autonómiáját veszélyeztető radikális ujtásnak tekintette. Az 1873-ki szervezetnek az egyházkerületek által szüntelen nyújtott (u. o. 90 l.) azon elvét, hogy a konventi tagok egyházkerületi képviselők lényegében változatlanul fel találjuk a debreczeni zsinati törvény 56. §-ában.

A magyar ref. egyház köztudata most is előkelő helyre állítja szervezetében a kerületeket s minden alkalommal hangsúlyozza azoknak a multból örökölt autonómiáját. Csak a főrendiház kérdésében közelebb lefolyt egyházi mozgalmakra emlékezzünk vissza. A mult évi novemberi konvent 60 sz. végzése többek között így szól az egyházkerületekről:

„Tény az, hogy a magyar ref. egyház századokon át az egyházkerületekben alakult meg s tömörült egyházi testületekké, sőt ma is, egyházalkotmányilag kimondott s tényleg életbelépett egyetemessége mellett is, főleg egyházkerületeiben és nyilatkozik leghatározottabban s annál fogva törvényhozási képviselletei is csak egyházkerületekre alapíthatóak.”

A mit ezen idézett konventi határozat az egyházkerület mai jogállásáról mond, azt a tiszántúli egyházkerület f. é. áprilisi közgyűlésén Kiss Albert ur a maga részéről is „ténynek” declarálta (l. jkv. 60 sz.)

A ki így beszél az egyházkerületekről, hogyan lehet az hive egy oly irányzatnak, mely a midőn az egyházigazgatás terén felberekíti az egyházkerületet a kerületnek, eo ipso degradálja azt?

Hát olyan nehéz észrevenni, hogy ez az irányzat, ha győzelemre jutna, épen az egyházkerületek és egyházmegegyek elgyengítésével, gyökeresen megváltoztatná az egyházi kormányzatot egész architektúráját, holott pedig az architektúra, a nyegesebb külformáiban magok az építészeti rendszerek alapelvei jutnak kifejezésre?

Az egyházkerületek az egyházkerület mai épületében a pilótákat és alapfalakat képezik, melyeken az egész épület nyugszik s melyekből egyes oszlopok nyulnak fel a tetőzetig. Az új irányzat fennteti oszlopaikká mind a pilótákat, hogy közvetlenül és kizárólag rajok fektette a kupulát.

S az alap és tető közé eső falazat, az egyházmegegyek és kerületek? Legfeljebb arra valók, hogy kitöltsék az oszlopok közeit, honnan azonban mivel így is eltakarják a büszke oszlopok egyrészt, lehet sőt valószínű, hogy idővel egészen kihánytatnak, hogy egy ó görög oszloptemplom pompázzék a néző szeméi előtt.

„Tény az, hogy a magyar ref. egyház századokon át az egyházkerületekben alakult meg s tömörült egyházi testületekké, sőt ma is, egyházalkotmányilag kimondott s tényleg életbelépett egyetemessége mellett is, főleg egyházkerületeiben és nyilatkozik leghatározottabban s annál fogva törvényhozási képviselletei is csak egyházkerületekre alapíthatóak.”

A mit ezen idézett konventi határozat az egyházkerület mai jogállásáról mond, azt a tiszántúli egyházkerület f. é. áprilisi közgyűlésén Kiss Albert ur a maga részéről is „ténynek” declarálta (l. jkv. 60 sz.)

A ki így beszél az egyházkerületekről, hogyan lehet az hive egy oly irányzatnak, mely a midőn az egyházigazgatás terén felberekíti az egyházkerületet a kerületnek, eo ipso degradálja azt?

Hát olyan nehéz észrevenni, hogy ez az irányzat, ha győzelemre jutna, épen az egyházkerületek és egyházmegegyek elgyengítésével, gyökeresen megváltoztatná az egyházi kormányzatot egész architektúráját, holott pedig az architektúra, a nyegesebb külformáiban magok az építészeti rendszerek alapelvei jutnak kifejezésre?

Az egyházkerületek az egyházkerület mai épületében a pilótákat és alapfalakat képezik, melyeken az egész épület nyugszik s melyekből egyes oszlopok nyulnak fel a tetőzetig. Az új irányzat fennteti oszlopaikká mind a pilótákat, hogy közvetlenül és kizárólag rajok fektette a kupulát.

S az alap és tető közé eső falazat, az egyházmegegyek és kerületek? Legfeljebb arra valók, hogy kitöltsék az oszlopok közeit, honnan azonban mivel így is eltakarják a büszke oszlopok egyrészt, lehet sőt valószínű, hogy idővel egészen kihánytatnak, hogy egy ó görög oszloptemplom pompázzék a néző szeméi előtt.

A „Debreczeni Ellenőr” tárczája

A kiről az isten megfeledezett.

(Igaz történet mesegyűjteményben.)

Irtá:

MAKRÓCZY JÁNOS.

Hol volt, hol nem volt, még az óperenciás tengeren is tal volt, mikor még mindent kurta lére főztek, kanálnak híret se hallották, maga Mátyás király is két keze ujjával vette a pompás izü tokányoshust meg a fölséges malaczpárikot — a levét meg jó buzakenyérral mártogatta föl — a Tiszán innen e, vagy a Tiszán túl — már biztosan nem tudom, mert nekem is az öreg nagyapám akkor mesélte még, mikor hosszú ingben jártam, oszt’ a térdeim lovagoltatt, a ki meg a szépapám szépapjának egy Klári nevű szép dajkjától halotta, volt — Nekeress megynék Ebkéri falujában egy kukorica csész. Ugy hitták, hogy Barna Jankó, pedig szöke volt. — Ez a csész özvegy ember is volt, meg nagyon szegény is volt, de azért igen hűséges, becsületes családjá volt a falujának Volt neki egy fia is. Azt meg Bandinak hitták. Erről a Bandi gyerekről, mikor a tanyai iskolába járt mindig azt mesélte a mester uram is, meg a tisztelendő uram is, nagyon okos, szorgalmas gyerek, kár volna kanászyerekeknek hagyni, hanem taníttatni kéne az apjának, ha módjában volna, még tán notárius is lehetne a fiúból.

A jó szívű tisztelendő ur addig beszélt a kupak tanácsnak a Bandi gyerek szorgalmáról, bölcsességéről, — apja becsületeségéről a felü hálijáról — míg egyszer csakugyan elhatározta a kupaktanács a faluházán, hogy a Bandi gyereket a község költségén taníttatni fogja olyan formán, hogyha a tiszte-

lendő ur betudja juttatni valahová, a hol ingyen szállása meg ellátása volna, hát a község nem sajnálna tőle évenként két fejedés csizmát, egy fekete szűrt, egy kucsmát, meg egy szalma kalapot, de csak úgy, ha a két fejedés csizmát a törvénybíró varrja meg, — mert csizmadia mester volt, a szűrt meg ha az esküdtől veszik meg, mert az meg szűrszabó volt, a kucsmát meg a tanító mestertől, mert az meg kiszolgált huszár és szűcs is volt; a szalmakalapot a kisbíró vállalta magára, hogy megfossa, mert híres volt abban. Tudni való, hogy mindezt jó borsos áron a község kasszájára. Hanem mindezt csak kölcsön fejébe költené a falu, — a mit majd a Bandi gyerek, ha kijárta az iskolákat és hivatalát akár mint notárius, akár mint plébános a faluban elfoglalta, kötelezi magát apródoként a községnek visszafizetni. Ha pedig megtalálna halni, pótdobban kivét a községre s úgy teremti vissza a költéséget.

A jó tisztelendő addig járt klastromból klastromba, jó emberektől jó emberekhez, míg nagynehezen csakugyan bejuttatta az iskolába olyan forma módon, hogy a barátoknál lesz szállása meg ellátása a családjában.

Ezért tartozik ő magát először: jól viselni szorgalmasan tanulni, másodsor: a kuktának vizet segít hordani, reggel öt órától hatig a hizókat megetetni, almot nekik rázni, hattól hétig három barátának ministrálást, harmadszor: dőben asztalt teríteni, este pedig mind a 16 barát 16 pár csizmáját tisztítani, a kupaktanácsnak pedig minden nagy ünnep, névnap és újév alkalmával köszönő és köszöntő leveleket írni versekben.

Meg is felelt a mi Bandi diáknak mind ennek derokasan. A barátok közül kiknek hájjal, kinek csukamájával kenegette a csizmáját a pinczesterét mindig édes tejjel kellett

megkennie, hogy a bőr jó puha legyen, mert a pinczester azt állította, hogy a sok garáncsárás tyukszemét tört az ujjain. Legjobb tam megizzasztotta a kővér gvardián pár csizmája, mert akkorak voltak, mint egy egy ágyu!

Izzadt, fáradt, tanult a szegény Bandi diák, hogy neesak a község előljáróinak, de a barátok kedvét és kegyét megnyerje, hogy megmutathassa, hogy igyekszik meghálálni a vele tett jószágot.

Szerették is mindnyájan a professzorai, elannyira, hogy mikor egyszer az örmény király a mi királyunknál keresztelőre volt meghíva, hát utközben beszélt a barátokhoz éjszakára; meglátta ott a Bandi diákot, ki akkorára már jó nagyra megnőtt, s elakarta vinni magával, kérdezte is a barátokat: ki legyen ez az ügyes fiu?

— A csizmatisztító, — mondja a gvardián.

Az örmény király egy pillantást vetett a barátok fényes csizmáira és a maga piszkosaira és ilyen szókra fakadt:

— Két pár csizmam van összesen!
Egy hétköznapi bivajból, mit országomban viselek és egy ünneplő gordovánbörből melyikben királyi pajtásaimat szoktam meglátogatni. Külön kinevezett minisztériuma van csizmáimnak, külön kezelő személyzete. Csak a kenésére tartok 30 sihedert. Évenként rákenek csizmámra 60 mázsa disznósirt, negyven mázsa csukamáj olajat. Van egy tehéngyüm, melyet csak azért tartok, hogy elegendő legyen a vaj, mit két pár csizmam elfogyaszt. mégis ehol nézzék barát urak és szent atyák! nézzék milyen kemény, milyen fakó! Én tehát elhatároztam magamban, hogy elesapom csizmamiszteriumomat, csizmakezelő személyzetemet, elesapom a htraiucz csizmatisztító sihedert és elkérem a

Az egyházmegegyének, egyházkerületnek valóban szerény hely jut ki az új kormány szervezetben. Míg megtűrjük életben, gyűléseket tarthat, de tanácskozásai akadémiás discussiók, melyeknek eredménye felett más határoz; lehet mély belátása, de nem lehet akarata, minek is? mikor úgy sem az történnék, a mit ő akarna. Arnykékre kárhözátot felintézmény: haszna semmi; nem életrevaló, tehát nem is érdemi meg az életet. Numerus, de nem pondus.

Hogy ilyen egyházmegegyek t és kerületeket akart volna a debreczeni zsinat, azt törvényéből bizony nem lehet következtetni.

De hát micsoda jó czélra is szolgálja a kormány szervezet ama radikális módosítása?

Tisztább presbyteri kormányzatot létesítené és elejét venné a centralisatióknak — állítja cikkében Kiss Albert ur.

Ami az elsőt illeti, a magyar ref. egyház kormányzata most is a presbyteri kormányzat. Az egyházmegegyei, egyházkerületi közgyűlések magával a konventtel együtt felsőbb fokú presbyteriumoknak tekinthetők. Valamennyi az egyházkerületek presbyteriumaiban gyökerezik: e presbyteriumoknak az említett kormányhatóságok legfelsőbbjében is nagy számú közvetlen választottjaik vannak. Az erősen presbyteri szervezettű skót szabad egyház egyenesen presbyteriumnak nevezi azt, a mi

Igaz, hogy a magyar ref. egyház presbyteri kormány szervezete nem az abszolút, tisztá, hanem az u. n. mérsékelt presbyteri szervezet. Nem azért nem tisztá presbyteri a szervezet, mert a felsőbb hatóságok részben csak közvetve gyökereznek az egyházkerületi presbyteriumban, hanem azért, hogy általában vannak benne a presbyterium felett álló hatóságok.

A kinek ez a mérsékelt presbyteri rendszer presbyterianismusként kevés, az ha következetes akar lenni elvéhez, kény-

szent atyáktól ezt az ügyes fiut, hazaviszem Örményországomba s megteszem csizmamiszterének! Eljőz-e fia velem!

— Nem megyek én kegyelmem örmény király, mond a Bandi diák!

— De adok neked jó fizetést! nagyobb ur leszel nálam, — mint itt, ha palatinus volnál!

— Köszönöm kegyelmed felséges örmény királyom! de én hazámban inkább leszek falusi notárius, mint Örményországban csizmamiszter!

Erre ugy megharagudott az örménykirály, hogy menten ott hagyta a klastromot, meg se hált benne, a keresztelőre se ment, hanem egyenesen hazafelé vette az útját s egyre dörögött, — hogy ő még viládelemben ilyen büszke emberrel nem találkozott, a ki ne kívánczolt volna országába miniszternek!

A barátok nagyon megdicsérték Bandi diákot a bátor feleletért. A gvardián ekkép szólt hozzá:

— Bandi fiám! Nagy örömünkre voltál ugy az iskolákban, mint a szolgálatban. De már sokkal nagyobb vagy ugy testben mint lélekben, semhogy szegény nélkül ily megalázó munkával keresd kenyeredet. Ezennel feloldunk minden csizmatisztítás, bizózetetés, viz, hordás, asztalterítés, udvarsöprés stb. alól A palatinus épen a minap levelet írt hozzá, hogy két kisebb fia melé egy becsületes, jóraváló elmés nevelőt ajánlja! En rád gondoltam szegény fiu! és téged ajánlottalak! szedd hát össze holmidat, holnap eljőnek érted! Szorgalmasan tanulj — váljál becsületesünkre, s ne feledezél meg sem isten törvényeiről, sem róllunk, ha jó dolgod lesz!

(Folyt. köv.)

telen elmenni egész az ut végeig, a hol feltalálja a legtisztább presbyterianismust a mely egyttal a legteljesebb decentralisatio is. Ez a congregationalismus, a „commune“ az egyházi téren, melyben a presbyterileg kormányzott egyházközsegeket legteljesebb laza szövetségi kapcsolatok fűzi egymáshoz.

Ki akarja itt az egyházi communit? Senki. A zsinati törvény nem akarja, már sem akarja. Kiss Albert ur sem akarja.

K. A. ur a presbyteriumok felett a törvényhozó országos zsinat mellé akar kormányzó egyetemes konventet is, csak hogy valamint amazt úgy emezt is a presbyteriumok közvetlen képviselése gyanánt.

Ugyde ezen az uton nem lehet oda eljutni, hogy az egyházkerületi centralisatio kisebb legyen. Ellenkezőleg, ez épen a centralisatio útja. A presbyteriumok által közvetlenül választott konvent épen úgy egyesítendő kezében az egész kormányhatalmat, mint ahogy a presbyteriumok által választott zsinat már is egyesíti a törvényhozót. Az ilyen zsinat és ilyen konvent együtt elnyomják előbb az egyházkerületeket és egyházmegyéket, azután az egyházközsegeket is. Az egyéni és községi szabadságot csak a központi hatalommal szemben is erős feljebb fokú autonóm testületek védelmezhetik megsikerrel.

Soha nem halottam hogy az ily autonóm testületek elgyengítése vezetne a decentralisatiohoz. A német nemzet, a midőn új birodalmát megalkotta, azzal teremtetett a birodalombeli egyes államok autonómiájának biztosítékot, hogy a népképviselői alapon centralisált törvényhozás mellett az egyes államok küldötteiből állított szövetségi kormánytanácsot a kormányzó a kancellár oldaláról. Ha valaki Franciaországnak, — melyben nincsennek autonóm törvényhatóságok — a mely ép azért a centralisatio mintaházájának tartatik, azt tanácsolná, hogy a népválasztotta parlament mellé választasson a néppel miniszteriumot is, és eo ipso meg lesz a decentralisatio, az ilyen tanácsadótól valószínűleg soha se kéretnék től az a francziák tanácsot.

Azzal hogy a presbyteriumok választására fektetett legfőbb kormányhatóság centralisatióra vezetne, s ennél fogva a magyar ref. egyház intentionának meg nem felel, semmi újat sem mondtam azoknak, a kik a magyar ref. egyház életét figyelemmel kísérték az utóbbi években. Ezen egyház konventje már 5 év előtt így nyilatkozott.

Felül mult volt ezen eszme, bár mérsékeltébb formában a debreczeni zsinat előmunkálatai folyamán is. Egyidőben a mostani konvent helyett u. n. zsinati végrehajtó bizottság majd „országos egyházi tanács“ tervezetett, melynek tagjai többségét a zsinat választotta volna. Ez közvetett vagy két fokú választás lett volna de szintén az egyházkerületek ki-kerplésével. (Tóth S. id. m. 88 s. köv. 1. — Tóth S. Zsinati előmunkálatok 39 a. köv. 1.) Az 1880-ki konvent mellőzte a tervet, főképp azon okból mert alapelvét centralistikusnak és általában az egyházkerületek mellőzését ezeknek autonóm jogaikba ütközőknek találta. A mellőzött tervezet aztán szóba sem jött többé sem a zsinat előtt, sem a zsinati tanácskézások folyamán.

Rositta.

Spanyol beszély:
Fernan Caballerótól.

(Folytatás.)
A nap hátralevő részét Patricio máh házással töltte. Másnap reggel perui öitözetebe a találka helyére sietett, hol a kanonok már rea várakozott.

A reggeli üde légtől izgatva, a lovak jókedvűen nyeritettek, de a lovasok jól találva magokat a fák árnyai alatt nem engedték szabad futásnak a vidám állatokat Nagy öszvéreken, ezüsttel diszített nyereggel, mely esillogott a naptól, többen haladtak el mellettük, kiknek sürgös utjuk lehetett.

— Elődeik nyereg disztiménye aranyból volt — mondá Gregorio barátjának, — utódaiké, vagy talán még övék is, aczéből leend. Perura nézve a vas korszak állott be. Mátá függetlenek vagyunk, széphonunk a beharaz, és nyomor színhelye.

— Megbocsássa egykedvűségemet, — választott Patricio, — de nem hihetek oly nép szenvedésében, mely távol attól, hogy panaszkodnék, tökéletes gondatlansággal átengedi magát a zajos élvezetnek. A természet a peruiakkal, mint elkényeztetett gyermekkel bánt. Itt nincsenek hosszú, sötét éjkek, nincsen tél. Lima az utasok lelkében örök emlékü, s mi, hidegebb égaj lakói az éden képét véljük itt látni.

— Egy régi közművésztől szerint Lima a nők édene — mondá Gregorio atya, — s a szamark pokla, látja azon csoportot, látja miként szukálják hegyes vasakkal ama színesek a szegény állatokat?

A szamark csoport utól érte, s el is hagyta őket minthogy ők még mindig lépésében haladtak. Nyomorult apró állatok vol-

natív végrehajtó bizottság majd „országos egyházi tanács“ tervezetett, melynek tagjai többségét a zsinat választotta volna. Ez közvetett vagy két fokú választás lett volna de szintén az egyházkerületek ki-kerplésével. (Tóth S. id. m. 88 s. köv. 1. — Tóth S. Zsinati előmunkálatok 39 a. köv. 1.) Az 1880-ki konvent mellőzte a tervet, főképp azon okból mert alapelvét centralistikusnak és általában az egyházkerületek mellőzését ezeknek autonóm jogaikba ütközőknek találta. A mellőzött tervezet aztán szóba sem jött többé sem a zsinat előtt, sem a zsinati tanácskézások folyamán.

Pedig az a „zsinati bizottság“ vagy országos egyházi főtanács mindenestre simább gyorsabb, következetesebb, függetlenebb és szakszerűbb kormányzat garantáit nyújtotta volna, mint a presbyteriumok időnkénti közvetlen választására fektetett konvent.

A mit a törvényhozó ezlszerűbb kivitelben is jónak látott mellőzni, azt rosszabb alakban a törvény egy homályos pontjából a törvényhozó akarata gyanánt kiolvasni nem logikus eljárás.

Hogy a konventi tagokat a presbyteriumok válasszák, azt — láttuk — a történeti fejlődés nem igazolja, az egyházalkotmány alapelvei pedig határozottan tiltják. Ez a magyarázat az egyházszervezet lényeges intézményeit kiforgatná a maguk valóságából; centralisatióra vezet.

Es így még a presbyteri elvvel is ellenkezik, mert a presbyterianismus tiszta lényegével nem lehet összeegyeztetni a centralisatiót.

Ha nem akartok kormányzati centralisatiót az egyházban, akkor vagy azt az absolut presbyteri rendszert kell akarnotok, a melyben nincs helye országos konventnek, vagy ha országos konvent kell, akarnotok kell az erős egyházmegyéket és egyházkerületeket is, de ez esetben nem szabad akarnotok a konvent olyan szervezettel, mely lehetetlenné teszi az egyházmegyéket és kerületeket mint erős és életrevaló önkormányzati képviseléseket.

Különbözik hogy ki mit akar, az itt egészen mellékes dolog. Fődolog az, hogy reczeni zsinatán a ma érvényes egyházalkotmány létrehozta.

Ez iránt pedig nincs semmi kétség, és így nem lehet kétség arra nézve sem, hogy a debreczeni zsinat törvénye 53 § f. pontját hogyan szabad, hogyan kell értelmezni.

— Az osztrák-magyar bank szabadságának meghoszábitása. Az osztrák-magyar bank azon átirata, melylyel a bank szabadságának meghoszábitását kérelmezi, már okt. 12-én megérkezett a magyar pénzügyminiszterhez, nem valószínű hogy az átirat egy-

jos ez elpuhító vidék reá gyakorolt, elszórt, s tért engedett a kötelesség érzetének. Vágyott a fedélzetre. Callaóba érve első teendője volt a parancsoknak levélben kijelenteni, miként holnap szolgálatát megkezdte: egyttal mentve magát, hogy ma nem tiszteletet, mert lovagló öltözete által akadályoztatik.

Gyorsabban mint jött tért vissza Lima. Gregorio atya a nap hátralevő részét véle tölté és segített uti előkészületeit megtenni. Talán azért is maradt a kanonok nála hogy Rosittávali végelátkozását megakadályozza.

Azon este két öszvér elvitte a Patricio máhát. A száz matróz Lima utcázan rajongva, feltűnést okoztak, Jack, Tom, Bill, Dick, Sain neveken szólítván egymást mindenki kíváncsian az ajtóhoz sietett, s csakhamar az egész városban híre ment a gála megérkezésének.

E hír Rosittához is elhatott, s nagy izgalomban hozá. Többször elhaladt, suagy izgalma alatt, de mindannyiszor meghallá az atyus mely hangját és mindannyiszor sietve tünt el. Benső nyugtalanságtól üzetve, ide oda futkosott, s igyekezett magát Patricio igéretével megnyugtani.

— Ó lejj hozzá — gondoló, — nem fog elutazni értesítetlen. — Abban állapodék meg, hogy anyja üzletének ajtajában vár reá.

Az idő mult, de Patricio nem jött. Fáradtan a sok teendőtlől, mely egész utját igénybe vevé, Gregorio ávozta kor rögtön nyugalomra tért. Álma a tengerre vezette őt, s a száraz föld feledve lön. E hat heti időzése Limában eltűnt lelke elől, mint az álom a való elől.

Alig viradt, már elővezetetté a néma kapussal lovát. A négeraki sokszor igen

idejűleg nem küldetett meg az osztrák pénzügyminiszternek is: néhány lap azon jelenléte, hogy ezen átirat a két pénzügyminiszternek megküldetett, minden valószínűség szerint téves értesülésen alapszik.

— A horvát tartománygyűlés programja. Gróf Khuen-Héderváry Bécsből Zagrába megy, hogy a horvát tartomány gyűlés megkezdődő tárgyalásain jelen legyen. A tartománygyűlés egyelőre a zárszámadást és néhány kisebb törvényjavaslatot fog letárgyalni. Ezeknek elintézéség a közigazgatás reformjáról szóló törvényjavaslat, valamint a jövő évi költségvetési előirányzat valószínűleg be lesz terjesztve és még a jelen ülészak folyamán elintézését nyerhet.

Színház.

Margittay Dezső kiváló regény írónk, sok ideig lakott Debreczenben s így irodalmi működését kétszeres érdeklődéssel figyelte mindig a deb. közönség. Számos elbeszélése és regénye forog itt közkézen, s mint egyik legelőkeltebb elbeszélőt szívesen és örömmel olvassák. Csak kevés magyar író tud ogy igazán az életből vett alakokat rajzolni s érdekes oldalairól bemutatni mint Margittay. Nem esoda hát, hogy szindarabjaiban is a törülmetszett erőteljesen kidomborított jellemző alakok bukkannak előnk, és ezek foglalják el a tért, s mulattatják a közönséget mindvégig.

Margittay már többször megpróbáltkozott szindarab irással és eddig a következő darabjai kerültek színpadra: „A zsidó kortes“, „Cserebogár“, „A jó isten“, és újabban „Az ezres bankó“. Ezenkívül figyelmet keltett egy pályázaton „A szemiták“ című népszínművel; ez utóbbit igen sikerült alkotásnak mondják, de erős intenciójánál fogva színrehozásánál tartózkodók voltak az igazgatók.

A színpadon maradóbb hatást kelteni, s lassanként lemaradottak a műsorról, a minek az az igen egyszerű magyarázata van, hogy Margittay még ekkoráig nem ösmerte a színműírásnak azt a részét mely nem egyéb mint „mesterség“. Ezt a kitűnő író maga beszélte így nekünk el; tegnap az Ezres bankó előadása alkalmából tapasztalhattuk, hogy igazat mondott. Hogy ezután irandó színműveiben a színpadi hatást kézzel foghatóbban fog igyekezni előtérbe juttatni, azt biztosan remélhetjük, miután eddigi darabjai ezen hiányát ő maga ösmeri legjobban.

A gondos író jeles tulajdonai a jellemzőes alakok, és a mulattató jelenetek egymást váltják fel „Az ezres bankó“-ban, s lov a darab ha nem is annyira a legelőkeltebb nagy hatást, de mindvégig mulattatta a közönséget, mely a bohókás jeleneteket és változatos csaportositott képeket szívet nélkül a legderültebb hangulatban kísérte élénk figyelemmel. Az utóbbi években színpadon hozott selejtes népszínművek közül egynek sem volt több érdeme és így „Az ezres bankó“ ép oly joggal kerülhetett volna a népszínház deszkáira. Hiszen ebben is van jó szerepe Blahának, ha csak épen a jó szerep ez idő szerint a legkeresettebb czik.

Az előadás gondos volt a szereposztás kitűnő, és különösen az Orley Flóra és Várady szép népdalai, Bokodi páratlan humoru Kelemen Mihály, és Gyöngyi Jodlija keltettek zajosabb hatást.

jelent tékeny borraivalókat kapott, nem tartatá vissza könyeit, látva hegyes pártfogója elutasását. Fővegét kezében tartva, s arcát a szomorúság által torzá vonva, siralmas hangon kezdé bucsuzni: s Patricio alig volt képes e látványra nevetését elfojtani.

— Köszönöm, köszönöm, öreg, — szólt, — menj szobádba és bántalmazt pengetyűdöt. Ime, fogd ezt egy kis vizguszul. — S egy aranyat nyomott kezébe, aztán nyeregbe dobva magát, elvágtatott. Lová vágtatva haladt, mintha ismerné gazdája óhaját, s elől a tenger parton lehetni.

Rosittát határozatlan félelem egész éjjel ébren tartá, s korán reggel már utra kelt. Azon utcába sietett, melyen Patricionak menni kellett, ha Callaó felé akart indulni. Midőn a külváros első házaát elérte, észre vette Rosittát, és sebes haladtában kezével üdvözlé, s mondá:

— Adios Rosita!
— Ó nem távozhatott véglegesen, az lehetlen, — mondá magában Rositta s ezzel a marquisné háza felé sietett.

— Don Patricio visszatért-e nem sokira sétalovaglásból, — kérdé a négert, ki szemeit türelmetve, pengetyűjét hangolgatá.

— Sem ma, sem holnap nem tér vissza, gyermekem, mert elutazott; máhát még tegnap el szállittatá.

— Veglegesen elment?
— Nem kérdeztem, de mi közöd hozzá gyermek? Lám, mily kíváncsiak az ily fiatal leányok. Ah ő igen derék ur, barátságos, nemes szívű, nem büszke: és csak néha tért későn haza, nem úgy mint más idegenek, kik azon felül kevélyek, és fősvények is. Nem is képeled, mennyit veszték általa. Oh istenem, ha reá gondolok, gyermekként kell sirnom.

Vasárnap „Az ezres bankó“ másodszer kerül színpadra ismét zsufolt ház előtt.

A színházi műsor csak a boldog emlékeztető Temesvári idejében volt oly bizonytalan, mint az idén. Minden héten változik legalább is háromszor. Arról, hogy a közönség előre elhatározza, hogy egyik vagy másik darabhoz elmegy, — szó sem lehet. A mostani rendszer valóban megbotránkozott, s a színtűgy egyletnek a műsor felolli ellenőrzést gyakorolni sokkal fontosabb feladatra volna, mint arról gondoskodni hogy a népszínmű énekesnői szerepkör betöltetlenül ne maradjon akkor, mikor a közönség kedvezze Orley kasszony tudunkal ennek teljesen megfelel.

Holnap esütörtökön „talán“ „A darvinisták“ új vigjáték adatik, melynek első előadása tetszéssel találkozott, a Somogyi által játszott báró Dolvai szerepét ezuttal Zilahy fogja játszani. Minthogy a darab sebes meneti és alig kilenc óráig tart, még egy darab „A váró teremben“ című kis vigjáték adatik vele, melyet Demidor és Folinusé adnak elő. — Az előadásnak így 9 és fél óra után lesz vége.

Napi hírek.

— A felolvasó körből A kör választmánya esütörtökön d. u. 5 órakor a collégi-um tanári gyűlestermében tartja az évad első ülését, a melyet az elnök hosszas távolléte miatt kellett e hét második felére halasztani. A mint halljuk, indítvány tételük majd az iránt, hogy a felolvasó estélyek a csütörtöki nap helyett szerdán tartassanak a mely változtatásnak okát azonban, nem értjük. Az ilyen változások, a mikor a közönség már egy megszokott naphoz szereti magát tartani nem helyesek, — és az eddigi nagy látogatottságot is igen könnyen késésgessé tehetik. Azonkívül alighanem szóba kerül az is, a mit helyi lapjaink már is több ízben megpendítettek, hogy t. i. az egylet működési köre több irányban tágiassék, a mint arra az alapszabályok egy pontja is utal. A közönségnek a kör iránti élénk érdeklődése meg is érdemli, hogy annak intézői a körnek minden üdvös irányban való fejlesztéséről és ezáltal közönségünk szellemi igényeinek kielégítéséről méltóképen gondoskodják.

— A szombati tombola nyeregyntárgyai a reggeltől kezdve Zádor Lajos ur üzletének kirakatában láthatók. Felhívjuk rá a közönség figyelmét hogy a Tombolajegyek ugyan ott, valamint mindazon helyeken kaphatók, a hol a belépti jegyek. A mint halljuk, a tombola jegyek váratlanul szép keltet; nek orvendenek a közönség legtagabb körében, a miből az előjele annak, hogy a szombati multság nagy látogatottságnak fog örvendeni. Legközelebb közöljük a rendezőség teljes névsorát.

— Új menetrend az államvasutakon November elsején a magy. kir. államvasutak igazgatósága új, téli menetrendet léptet életbe; mely azonban a jelenleg érvényben levő menetrendtől csak csekély mérvben tér el, a mennyiben változásai jobbra helyi érdekűek és főképpen arra szorítkoznak, miként tekintettel a téli idény csekélyebb személyforgalmára egyes vonalrészeket a személyszállító vonatok közül beszüntetnek. A debreczeni és az északi hajduvárosokat közlel

jelent tékeny borraivalókat kapott, nem tartatá vissza könyeit, látva hegyes pártfogója elutasását. Fővegét kezében tartva, s arcát a szomorúság által torzá vonva, siralmas hangon kezdé bucsuzni: s Patricio alig volt képes e látványra nevetését elfojtani.

— Köszönöm, köszönöm, öreg, — szólt, — menj szobádba és bántalmazt pengetyűdöt. Ime, fogd ezt egy kis vizguszul. — S egy aranyat nyomott kezébe, aztán nyeregbe dobva magát, elvágtatott. Lová vágtatva haladt, mintha ismerné gazdája óhaját, s elől a tenger parton lehetni.

Rosittát határozatlan félelem egész éjjel ébren tartá, s korán reggel már utra kelt. Azon utcába sietett, melyen Patricionak menni kellett, ha Callaó felé akart indulni. Midőn a külváros első házaát elérte, észre vette Rosittát, és sebes haladtában kezével üdvözlé, s mondá:

— Adios Rosita!
— Ó nem távozhatott véglegesen, az lehetlen, — mondá magában Rositta s ezzel a marquisné háza felé sietett.

— Don Patricio visszatért-e nem sokira sétalovaglásból, — kérdé a négert, ki szemeit türelmetve, pengetyűjét hangolgatá.

— Sem ma, sem holnap nem tér vissza, gyermekem, mert elutazott; máhát még tegnap el szállittatá.

— Veglegesen elment?
— Nem kérdeztem, de mi közöd hozzá gyermek? Lám, mily kíváncsiak az ily fiatal leányok. Ah ő igen derék ur, barátságos, nemes szívű, nem büszke: és csak néha tért későn haza, nem úgy mint más idegenek, kik azon felül kevélyek, és fősvények is. Nem is képeled, mennyit veszték általa. Oh istenem, ha reá gondolok, gyermekként kell sirnom.

(Vége. köv)

Még csak e hónapban

Budapesti sorsjegyek csak 1 frt kiállítási

11 sorsjegy 10 frt

Főnyeremény készpénzben

100.000 forint

Továbbá 20.000 frt 10.000 5000 frt ért. stb. 4000 nyeremény

Kiállítási sorsjegyek-kezelősége, Budapest, Andrásy-út 43. sz.

BOR-ÁRJEGYZÉK

Csanak József

Debreczenben, Piacz-utca 1830. sz.

kereskedésében következő sajáttermésű borait elárúsítja:

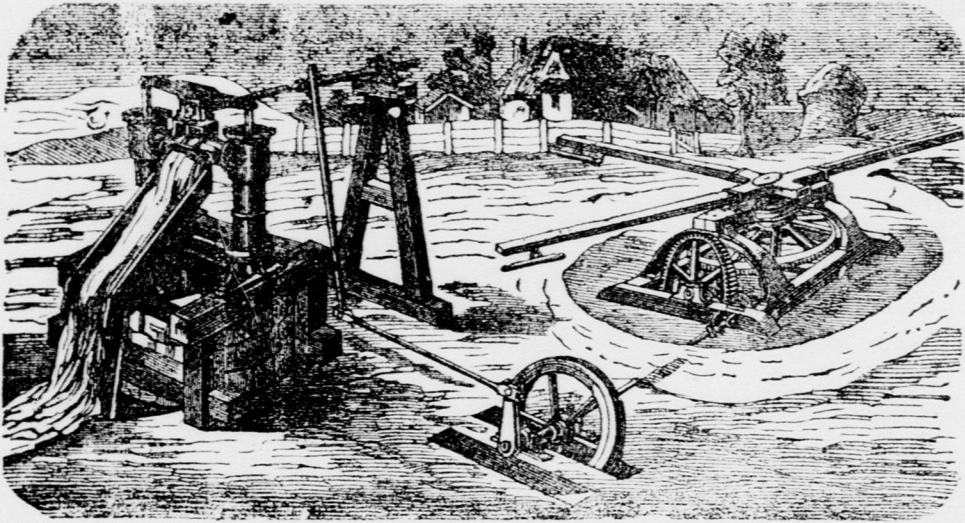
1862 évi kerti	bakar	literes	üveg	f.	—	45.
1863	" közönséges	"	"	"	"	40.
1868	" Chassellas	"	"	"	"	50.
1868	" közönséges	"	"	"	"	40.
1879	" Chassellas	"	"	"	"	40.
1881	" Chassellas	"	"	"	"	30.
1883	" közönséges	"	"	"	"	20.
1873	" P.-Bessenyoí	"	"	"	"	50.
1875	" P.-Bessenyoí	"	"	"	"	40.
1875	" P.-Bessenyoí	"	"	"	"	23.

A literes üvegek 10 krral, a 1/2 literesek 5 krral külön számíttatnak, ugyanannyiért vétetnek vissza.

Az alapított 1858-ban.

WALSER FERENCZ

első magyar gép- és tűzoltószerek gyára, harang és ércöntődeje, BUDAPESTEN ROTTENBILLER-UTCZA 66.

Ajánlja gyártmányát mint magyar különlegességet,

kutakban és mindennemű szivattyukban

Elvállal teljes vízvezetékberendezést városok, földbirtokosok és magánzók részéről, modern technical alapon és kedvező feltételek mellett, ajánlkozik

KÖZ és MAGÁN FÜRDŐK felszerelésére

szagmentes ürzsékek

felállítására s minden vízművi munkát gyors és pontos kivitelére.

Képes árlapok, és részletes költségtervezetek kívánatra díjmenten küldetnek.

EGYETLEN BELFÖLDI SZIVATTYU GYAR.

UJ DIVATU BETÜKKEL GAZDAGON BERENDEZETT NYOMDA DEBRECZENBEN.

A „DEBRECZENI ELLENŐR”

legújabb és legdivatosabb betűkkel gazdagon felszerelt

KÖNYVNYOMDÁJA

DEBRECZENBEN, PIACZ, SIMONFFY-ház,

ajánlkozik mindennemű nyomdai munka gyors, diszes kiállítására.

Községi és gyámi rovatos ívek hivatalos nyomtatványok.

MINDEN ALAKBAN

ÜGYVEDI ÉS KERESKEDELMI NYOMTATVÁNYOK,

falragaszok, körlevelek, gyászjelentések, levélfejek és levélborítékok,

báli meghívók, névjegyek, füzetek és könyvek

a legjutányosabb árakon állíttatnak ki.

VIDÉKI MEGRENDELÉSEK PONTOSAN TELJESITTETNEK.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.

Vidéki megrendelések pontosan teljesítettnek.